

Lendák-Kabók Karolina

Újvidéki Egyetem, Inter- és Multidiszciplináris Tanulmányi Központ,
Társadalmi Nemek Központja – Doktori tanulmányok
karolina.kabok@gmail.com

PETŐ ANDREA: KONZERVATÍV POLITIKA AZ ÚTKERESZTEZŐDÉS ELŐTT

A társadalmi nemek újrafogalmazása

Pető, Andrea: Conservative Politics at Crossroads

Andrea Pete: Konzervativna politika pred raskršćem

Pető Andrea 1964-ben született Budapesten. A Közép-európai Egyetem (Central European University – CEU) docense, a XX. századi társadalmi nemek történetírásának nemzetközileg elismert szakértője, a Horizont 2020 szakértői bizottságának tagja. Kezdetben a politizáló nők történetét vizsgálta a második világháborút követő politikai fordulat után, többek között feltárta, hogyan számolta fel a hatalom a nőegyleteket, illetve hogyan élték meg a politizáló nők azokat az éveket. Az MTA doktori értekezése a II. világháború utáni igazságszolgáltatás társadalmi nemek szempontjából történő feldolgozására fókuszál, különös tekintettel a női elkövetők elleni perekre. Pető Andrea úttörő szerepet játszik a társadalmi nemek kutatásának magyarországi bevezetésében. Kutatóként innovatív elméleti keretben és interdiszciplináris módszerekkel boncolja a magyar történelem kulcskérdéseit, egyetemi tanárként pedig több generáció oktatója.

Pető Andrea Újvidéken 2014. október 31-én tartott előadását a Szlovák Katolikus Püspöki Konferencia körlevelének ismertetésével kezdte, majd áttért az ún. gender ideológia elleni harc bemutatására és pillanatnyi helyzetének elemzésére.

Az előadónő a Szlovák Katolikus Püspöki Konferencia 2013-ban magyarországi templomokban is felolvasott adventi körlevelében megjelent következő szavakat elemezte: „Ha azonban az ember szembeszegül Isten törvényeivel, szabad utat ad a halál kultúrájának. A halál kultúrájának hirdetői egy újabb, *gender* ideológiával hozakodnak elő. Ennek nevében az ún. »nemek azonosságát« hirdetik” (A Szlovák Katolikus Püspöki Konferencia adventi körlevele,

2013). A körlevélben említett ideológia hátterét Gabriele Kuby *Nemek forradalma* című műve képezi (KOVÁTS–SOÓS 2014). A körlevél által felkavart kedélyek csitítására az előadónő rövid videóval ismertette a Friedrich-Ebert Stiftung *Nemek közötti igazságosság Kelet-Közép-Európában* című, Budapesten megszervezett regionális programja keretében megvalósult párbeszédet, amely célja a *gender* ideológia elleni mozgósítás azonosítása és annak leküzdése. Pető Andrea előadásában felhívta a figyelmet arra, hogy az ún. „*gender* ideológia” elleni harc transznacionális jelenség, amelyet az ultrakonzervatív és fundamentalista pártok is igyekeznek kihasználni, ugyanis a *gendert* politikai, ideológiai programként mutatják be, és ezzel mozgósítják azokat, akik elégedetlenek a jelenlegi esélyegyenlőségi diskurzussal. Pető Andrea előadásában felhívta a hallgatóság figyelmét arra, hogy a megalapozatlan előítéletek olyan korlátok, amelyek nincsenek összhangban a mai demokratikus rendszerrel, amely a megértésen és az együttműködésen alapszik.

Pető Andrea előadása második részében felvázolta a *gender* fogalmának lehetséges jövőbeni átalakulását. Ugyanis a feminista mozgalmak bevezették és újra meghatározták a társadalmi nem – a *gender* – és a biológiai nem közötti interszekcioanalitást. Ma már a *gender* és annak értelmezése egy másik úton is jár, az állami döntéshozók kezébe is került, és más értelmet meg értelmezést kapott. Gyakran halljuk a *gender mainstreaming*, *gender budgeting*, *gender equality* kifejezéseket, illetve olvashatunk róluk különböző európai uniós és hazai dokumentumokban is. A társadalmi nem újrafogalmazására került sor, a kormányzaton kívüli feminista mozgalmak több évtizedes harcának eredményeit ma már a szakpolitikusok kezelik, ugyanis a *gender* a civil szférából átkerült az állami bürokráciák kezébe. Az előadónő kérdéssel fejezte be gondolatmenetét: vajon a társadalmi nemek újrafogalmazása a feminista mozgalmak végét is jelentené?

Pető Andrea az Újvidéki Egyetemen, a Társadalmi Nemek Központjában 2014 szeptembere óta vendégtanár. Nagy megtiszteltetés volt hallgatni és elgondolkodni az előadás során elhangzottakon. Ma már a *gender* definícióját számos jogi dokumentum tartalmazza, köztük szerbül és magyarul is. Így tényleg a társadalmi nem elvesztette volna eredeti értelmét, és a döntéshozók kezében csak politikai hatalmi fogalomként szerepel? Jogászként és az Újvidéki Egyetem Társadalmi Nemek Központjának III. éves doktoranduszaként egyrészt hajlok a *gender* fogalmának alkalmazása felé, hiszen a jogi dokumentumok biztosítják az állandóan változó és fejlődő társadalmi normák végrehajtását és praktikus alkalmazását. Másrészt el kell fogadnunk annak a valószínűségét, hogy a jogi dokumentumokban megfogalmazottak önmagukban korántsem jelentenek garanciát a változásokra. Mint láthattuk, az előadásban a *gender* értelmezése sokrétű, és ezért is alkalmas arra, hogy olyan ideológiaként határozzák meg az antimodernizmus hívei, amely ellen emberek tömegei tüntetnek.

Az igazságos társadalom csak az lehet, amelyben az emberi jogaink minden szempontból érvényesülhetnek, ahol mindenki egyenértékű és egyenlő esélyekkel rendelkezik. A *gender* az emberi jogok és a tolerancia hirdetője, függetlenül az éppen aktuális hatalmi réteg általi értelmezéstől.

IRODALOM

FRIEDRICH-EBERT STIFTUNG BUDAPESTI IRODA videója:

<https://www.youtube.com/watch?v=-g5vK1kj7as&feature=youtu.be>, Hozzáférés: 2014. 12. 30.

KOVÁTS E.–SOÓS E. P. (2014). „Félelem a dominó-elvtől? A gender-ellenes európai mobilizáció jelensége. Francia esettanulmány és magyar kilátások”, *TNTeF*, 4. szám, 2. évfolyam: 106–124.

http://tntefjournal.hu/vol4/iss2/kovats_soos.pdf, Hozzáférés: 2014. 12. 30.

A SZLOVÁK KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA adventi körlevele (2013), <http://www.magyarKurir.hu/hirek/szlovak-katolikus-puspoki-konferencia-adventi-korlevele>, Hozzáférés: 2014. 12. 08.